

СЮДЫ АХВОТНА ІДУЦЬ ГЛЕДАЧЫ

Кінаапарат «Зорка» ў Мінску не кідае сабы ў ночы. Гэта невялікі адпавядаючы будынак. Унутраная планіроўка пакоў магла быць значна лепшай, больш утульнай. Што датычыцца глядзельнай залы, дык яна далёка не ўмяшчае ўсіх жадаючых прагледзець той ці іншы кінафільм: тут 150 месцаў.

І тым не менш папулярнасць кінааэра срод жыхароў горада расце з кожным днём. Чым жа растлумачыць, што прагледзець кінакарціну сюды прыязджаюць з самых далёкіх канцоў Мінска, дае таксама ёсць кінааэра і дэманструюцца тэа і фільмы?.. Адказ адзін: работнікі кінааэра зразумелі, што іх заданні значна большыя, чым, як кажуць, «спраўжэнні» карціну. І таму яны выкарыстоўваюць розныя формы і метады культывацыі. Вось некаторыя з іх.

Калі ўваходзіць у глядзельную залу — аб'ява. Яна паведамляе, што пасля дэманстрацыі кінафільма «Лёс чалавек» адбудзецца дыскусія глядачоў. І сапраўды, пасля сканчэння сеанса людзі не разыходзіліся. Яны запамінілі летнюю пляцоўку кінааэра. Выступіць са сваімі ўражаннямі жадаюць многія. Іх усхваляваў гэты прыватны расказ аб днях Вялікай Айчыннай вайны. Таму і былі такімі сардэчнымі прамовы наступілі т. Смольскі, кандыдата тэхнічных навук т. Салдаткіна, служачы т. Расінскі, прафесара т. Макарачкіна і інш. Праз некалькі дзён адбыўся дыскусія глядачоў па кінафільму «Жыццё прайшло міма». Думкі аб кінафільме выказалі работнікі юстыцыі т. Лапушыні, сакратар Варашылаўскага райкома камсамола т. Уколаў, падпалкоўнік у адстаўцы т. Нюнькін.

Адбыўся таксама дыскусія па кінафільму «Гадзі малая». А бывае, што аб'ява абвясчае аб лекцыі. Днямі, напрыклад, лектар рэспубліканскага Таварства па распускоўванню навуковых і палітычных ведаў тав. Кусаў прачытаў лекцыю «Аб культуры пагондзі і манерах добрага тону». За апошні час адбыліся лекцыі «Вялікі праведнік і настаўнік народа» У. І. Леніна, «Беларусь у новай сям'і», «Аб міжнародным становішчы», «У чым шчасце савецкага чалавек» і інш.

Шырока выкарыстоўваюць работнікі кінааэра і такую форму культывацыі, як мастацкая самадзейнасць. Як вядома, сваёй самадзейнасцю кінааэра не мае. Давалюся зварнуцца да дапамогі ад праграмнага горада. Такую дапамогу сістэматычна па працягу двух год аказваюць на актыўны мастацкай са-

Мадэйнасці рамесніцкага вучылішча № 5, друкарні імя Сталіна.

Праграмы канцэртаў разлічаны на 25—30 мінут. За гэты час паспяваюць выступіць спевакі, танчоры, сольныя выканаўцы. На адрытай пляцоўцы гучаць песні беларускіх і рускіх кампазітараў, выконваюцца нацыянальныя танцы. Такія канцэрты кожны месяц адбываюцца каля дванаціці.

А іншы раз увечары, калі гусцею зморк, дэманструюцца кароткаметражныя фільмы. Яны звычайна суправаджаюцца кароткім уступным словам музыкантаў. Таматка паказаныя фільмы разнастайныя. Гэта «Чайкоўскі», «Звіні, наша юнацтва», «Балет на лёдзе», «Мастацтва аляліка прады».

Ёсць і яшчэ адна навіна ў кінааэры — пачала выходзіць наскенная газета «Голас глядача». Заместі ў газету падаюць наведвальнікі. У карэспандэнцыі яны ўносяць канкрэтныя прапановы па паліпавы аб'ектаў гледачоў, дзеяння думкамі аб прагледжаных фільмах, выказваюць пажаданні.

Безумоўна, такую вялікую работу адны толькі супрацоўнікі кінааэра справесці не здолелі б. Ім дапамагае створаны савет. У яго ўвайшлі навуковы супрацоўнік Акадэміі навук БССР Ф. Малышаў, сакратар партарганізацыі друкарні імя Сталіна т. Давыдаў, работнік юстыцыі Е. Лапушыні і інш.

Вось чаму мінчане ахвотна наведваюць кінааэра «Зорка». Варта, каб вопыт работнікаў гэтага культывацыі перанялі ўсе кінааэры рэспублікі.

На здымку: выступленне танцавальнай групы рамесніцкага вучылішча № 5 перад пачаткам сеанса. Фота У. Крука.

Дні беларускай культуры і мастацтва ў Румыніі

Прадстаўнікоў беларускага народа паўночна Румыніі сустракаюць сябе самых дарагіх гасцей. На прадпрыемствах, ва ўстановах, у палацах культуры і тэатрах адбываюцца вечары, прысвечаныя беларускаму мастацтву. На вечары выступаюць беларускія і румынскія пісьменнікі, артысты, дзеячы мастацтва. Чытаюцца даклады і лекцыі аб росквіце беларускай культуры за гады Савецкай улады.

Дзяржаўны ансамбль песні і танца БССР даў канцэрт у Бухарэстскім тэатры Цэнтральнага Савета працоўнага Румыніі. На канцэрце прысутнічалі першы сакратар ЦК Румынскай рабочай партыі Г. Георгіу-Дэж, старшыня Савета Міністраў Румынскай Народнай Рэспублікі Кіу Стойка, старшыня прэзідыума Вялікага Нацыянальнага Сходу Румынскай Народнай Рэспублікі І. Г. Маурер і іншыя кіраўнікі Румынскай рабочай партыі і ўрада, а таксама пасол СССР у Румынію Народнай Рэспублікі А. Епішаў, дэлегацыя дзяржаўнай культуры Беларускай ССР, кіраўнікі тура дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрадытаных у Бухарэст. Канцэрт прайшоў з вялікім поспехам.

Беларуская дэлегацыя наведала швейную фабрыку імя Г. Георгіу-Дэж у Бухарэст. Працоўныя фабрыкі цэла сустраці сваіх беларускіх сяброў. А затым адбыўся вечар на тэму «Беларуская ССР». На вечары выступілі члены дэлегацыі, дзеячы культуры. Кіраўнік дэлегацыі М. Мінковіч у сваім выступленні адзначыў, што дні культуры і мастацтва ў Румыніі яшчэ больш збліжаюць два братнія народы, умяшчваюць дружбу беларусаў і румынаў. Аб развіцці беларускай культуры і мастацтва расказаў прысутным І. Шамакін. Выступілі старшыня праўлення Саюза мастакоў БССР П. Гаўрыленка, намеснік старшыня прэзідыума Беларускага таварства дружбы і культурнай сувязі з за-

межнымі краінамі В. Чарняўскі. Затым сімфанічны аркестр Румынскай дзяржаўнай філармоніі выканаў рад твораў беларускага кампазітара У. Алоўнікава.

Лекцыі і літаратурныя вечары адбываюцца не толькі ў рабочых і сельскіх клубах. У кніжным магазіне горада Банстанца была прачытана лекцыя аб культуры і мастацтве Беларускай ССР.

У Бухарэст, у Доме румына-савецкай дружбы, адбыўся сход рабочых, інжынераў і тэхнікаў сталічных заводаў. З дакладам аб дасягненнях Беларускай ССР за гады Савецкай улады выступіў намеснік старшыня Бухарэстскага гарадскога прафсаюза І. Мітарка.

Акадэмік Э. Макоўскі выступіў у Доме вучоных з лекцыяй аб супрацоўніцтве румынскіх і беларускіх вучоных. Сімфанічны аркестр Дзяржаўнай філармоніі імя Д. Энеску даў вялікі канцэрт, прысвечаны дням беларускай культуры і мастацтва.

У Цімішаары прарэктар палітэхнічнага інстытута прафесар Г. Саві прачытаў лекцыю аб беларускай прамысловасці ў гэтым самігоддзі. У Рэштыні адбыўся літаратурна-музычны вечар, у Крайове — таматны вечар аб культурным і навуковым жыцці Беларускай ССР.

Пасля паспяховага выступлення ў румынскай сталіцы Беларускай народнай ансамбль выехаў у гастрольную паездку па краіне. Першы канцэрт адбыўся ў горадзе Джурджу, а затым у іншых паўднёвых гарадах краіны.

Адна група дэлегацыі дзяржаўнай культуры БССР наведала горад Канстанца, а другая група — горад Клуж.

Сустрачы пасланцоў беларускага народа з працоўнымі Румынскай Народнай Рэспублікі выліваюцца ў яркую дэманстрацыю дружбы савецкага і румынскага народаў.

Кіначасопіс «Савецкая Беларусь»

На экранях рэспублікі дэманструецца кіначасопіс «Савецкая Беларусь» № 16. Першы сюжэт гэтага нумара «Заслужаная ўзнагарода» прысвечаны рэспубліканскай нарадзе ільваводаў. З сюжэта «Сямігодка ў дзясні» глядачы даведваюцца аб тым, што Гомельскі шклозавод ільваўна пачаў выпускаць з новага трываллага матэрыялу — пенаблоку — шклянныя шарыкі, якія шырока выкарыстоўваюцца на заводах шкловалякна.

Аб гаспадарцы сельгасарцелі імя Кірава Мінскага раёна расказваецца ў трэцім сюжэце нумара. У раённым цэнтры Буда-Кашалёва адбыўся цікавы антырэлігійны вечар. Аб гэтым мэрпрыемстве таксама расказана ў часопісе. Змяшчаны ў кіначасопісе і іншыя матэрыялы. У заключэнне нумара — «Святна на стадыёне». У раздзеле паказана сустрачка мінчан з любімымі артыстамі кіно, тэатра, эстрады і цырка.

Насустрэч чэрвеньскаму Пленуму

Работнікі Дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна арганізавалі выстаўку літаратуры, прысвечанай чэрвеньскаму Пленуму ЦК КПСР па пытаннях механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў.

На шасці стэндах многа навуковых кніг, брашур, даведнікаў. Наведвальнікі з цікавасцю разглядаюць стэнд, на якім экспануюцца прамысловыя-аэканамічныя і тэхнічныя бюлетэні, выданыя ў Кіеві, Омскі, Карэльскі, Арлоўскі і іншымі саўнагасамі краіны.

Агляд армейскай самадзейнасці

У Мінску ў акруговым Доме афіцэраў з вялікім поспехам прайшлі заключныя канцэрты 12 аглядаў армейскай мастацкай самадзейнасці Беларускай вайскай аргучы. На гэтым аглядзе, прасякнутым духам дружбы народаў СССР, шырока былі прадставлены самыя разнастайныя жанры мастацтва. Выступілі салдацкія хоры, танцавальныя калектывы, аркестры, інструментальныя ансамблі, чытальнікі. У іх рэпертуар уваходзілі песні і танцы беларускай і рускай народнай творчасці, творы савецкіх кампазітараў.

Рабочая дапамога

Цесную сувязь з працаўнікамі сельскай гаспадаркі Гомельшчыны падтрымліваюць удзельнікі мастацкай самадзейнасці заводу «Гомсельмаш». Сёння яны павялічалі з канцэртамі ў раённым цэнтры Церахаўка, у калгасах «Партызан» Добрушскага раёна, «Звязда» Веткаўскага раёна, «Шлях да камунізма» Буда-Кашалёўскага раёна, у саўгасе «Свяцілавічы» і інш.

У кожны выезд камбайнабудульнікі дзейна дапамагаюць удзельнікам сельскай мастацкай самадзейнасці. Яны развучваюць з імі новыя танцы, песні і вершы, дапамагаюць парэдымі, літаратурай.

Звыш 15 канцэртаў далі сёння для калгаснікаў і удзельнікам мастацкай самадзейнасці станкабудульніка заводу імя Кірава.

В. СЯМЕНАЎ.

Оперны тэатр у Віцебску

Летнія гастролі ў Віцебску Беларускай дзяржаўнай оперы і балета пачаў спектаклем «Лебядзінае возера». Выяўлены праслухаюць оперы «Севільскія шчыракі», Расіні, «Шукальнікі шчасця» Біза, «Манон» Масне, «Дэман» Рубінштэйна, «Чычо-Сан» Пучыні, «Яянтала» Чайкоўскага, «Паяны» Дэбюссі і інш. У спектаклях будуць заняты артысты Т. Ніжніцкая, Л. Бражнік, І. Баюшч, Н. Давыленка, В. Міронаў, В. Глазаў, Г. Цэпава, Г. Мертынаў і інш.

Справадзачы перад глядачамі

У мінскім Палацы культуры прафсаюзаў адбыўся вечар сустрачкі моладзі і пісьменнікаў. Аб выніках III з'езду пісьменнікаў СССР расказаў І. Грамовіч. Затым Э. Агіяцет і М. Аўрамчык прачыталі свае вершы.

Днямі ў вялікай студыі Беларускага радыё адбылася сустрачка работнікаў радыёвяшчання і тэлебачання з дэлегацыяй Трыяга з'езду пісьменнікаў СССР Янкам Брылем, Тарасам Хадкевічам і Янкам Скрыганам.

Беларускі пісьменнікі падзялялі сваімі ўражаннямі аб з'ездзе, адказалі на шматлікія пытанні.

На здымку: новы Дом культуры магілёўскай фабрыкі імя Валадара Фота М. Рубінштэйна.

ПРАЛЕТАРЫН УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННИКАЎ БССР

№ 47 (1373)

Серада, 17 чэрвеня 1959 года

Цана 40 кап.

Патрэбы ўніверсітэтаў культуры

Не тая цяпер Гродзеншчына, што была ўчора. Няхай слыхае не ўсе калгасы сталі мільнерамі, няхай месцамі адчувалася недахоп жыллёвай плошчы, добрых бібліятэк, клубу. Але дастаткова заглянуць у тую ці іншую вёску або, скажам, у наш абласны цэнтр, каб пераканацца, як самадэла працуюць і цягнуцца да ведаў былія сялян-адаасобнікі і батракі, добрыя рамеснікі і рабочыя, што калісьці гібелі пад прыгнётам капіталістаў.

Характарна, што нават пажылыя людзі прагнуць як мага больш ведаць, жыва цікавяцца дасягненнямі савецкай навуцы, мастацтва, літаратуры і г. д. Менавіта таму ў нас у Гродна, а таксама ў Лізе, Слоніме, Ваўкавыску, у вёсцы Мецішава Ваўкавыскага раёна створаны ўніверсітэты культуры.

Штатнае аб'ява работы Гродзенскага ўніверсітэта культуры прырода абмяркоўвалася на пасляднім прэзідыума і на пленуме абласнога аддзялення Таварства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў, а таксама на пасляднім прэзідыума Гродзенскага абласнога савета прафсаюзаў.

ІІ сакавіка адбыўся арганізацыйны сход будучых слухачоў ўніверсітэта культуры, на якім прысутнічала больш 200 чалавек. На сходзе ўнесена шмат каштоўных прапановаў. Спачатку меркавалася адкрыць ўніверсітэт на 300—350 чалавек, але жыхіцы ўнесла прапанову: у савет універсітэта падарэна больш 800 званняў. Таму неабавязна ў адкрыты філіял універсітэта.

Так у нас узніклі два патокі слухачоў: адны займаюцца ў Доме саюзаў, другія — у Доме палітасветы. Заняткі праводзяцца па адвольных праграмах.

Больш палавіны слухачоў — рабочыя вытворчасці. Сярод іх — 15 друкароў — членаў брыгады камуністычнай працы на чале з брыгадырам тав. Філіповіч, будзнікі з т. Савінавіч і Волкавіч і інш. У ліку слухачоў — удзельнікі 19 брыгад камуністычнай працы. Большасць «студэнтаў» універсітэта — камсамольцы, моладзь.

Галоўнае ў прапагандзе — яе змест, якасць. Пры складанні праграмы на два гады мы імкнуліся, каб заняткі не зводзіліся да адваротага ад жыцця асветніцтва. У праграму ўдзельны цыкл заняткаў па грамадска-палітычных тэмах: «XXI з'езд КПСР аб развіцці навуцы і культуры», «Новы этап будаўніцтва камунізму і пытанні марксіска-ленінскай тэорыі», «Над чым працуюць вучоныя БССР». Будучы прачытаны таксама лекцыі і даклады: «Маральнае аблічча будаўніцтва камунізма», «Партыйнасць і народнасць савецкай літаратуры і мастацтва», «Мастацтва ў барацьбе з перажыткамі ў свядомасці людзей». Мяркуецца правесці дыскусію «Пагаворым аб густак» і інш.

Значнае месца ў праграме адвядзена музычнай адукацыі слухачоў універсітэта. Запланаваны лекцыйна-канцэртны «Музычная народная творчасць», «Як слухаць і разумець музыку», даклады аб творчасці М. Гінакі, П. Чайкоўскага, аб кампазітарах «магуціна кукі», аб савецкай опернай і сімфанічнай музыцы, масавыя песні, аб творчасці Моцарта, Бетховена, Біза, Ліста і інш.

Заняткі праводзяцца па цыклах: «Тэатральнае мастацтва», «Мастацтва кіно», «Выяўленчае мастацтва», «Хараграфія». Ва ўсіх цыклах значнае месца адвядзена вывучэнню беларускай літаратуры і мастацтва. Побач са спецыяльнымі тэмамі («Я. Купала», «Я. Колас», «Вобраз малодца чалавек у беларускай савецкай літаратуры», «Беларуская музыка», «Тэатральнае мастацтва БССР» і інш.), культура нашай рэспублікі будзе шырока прадстаўлена і на іншых занятках («Савецкая паэзія», «Музычная народная творчасць», «Вобраз жанчыны ў савецкай драматыцы», «Спектакль і глядач» і г. д.).

Улічваючы пажаданні слухачоў, мы палічылі наметгагодным стварыць фактэты, бо людзям штодняшня дзівіцца сустракацца з рознымі з'явамі культурынага жыцця. Усклаў «спецыялізацыя» з самага пачатку

культуры

прывяла б да аднабоковага выхавання. Прымаючы ўдзел у занятках па ўсіх цыклах, рабочыя, служачыя, калгаснікі змогуць супастаўляць пры аналізе мастацкія творы розных жанраў і тым самым значна пашыраць свой круггляд.

За час работы ўніверсітэта з лекцыямі і дакладамі выступілі: галоўны рэжысёр абласнога драматычнага тэатра заслужаны артыст БССР П. Паўлюк, заслужаны артыст БССР Кімберг, старшы выкладчык Гродзенскага педлагагічнага інстытута імя Янікі Купалы Казлоў, выкладчык музычнага вучылішча Клячко і інш. На занятках «Маральнае аблічча будаўніцтва камунізма» выступілі члены КПСР з 1917 г. т. Дундукоў, дэлегат XXI з'езду КПСР, званіцкая калгаса «Шлях камунізма» Скідзельскага раёна, Герой Сацыялістычнай Працы т. Сідарчук, кіраўнік брыгады камуністычнай працы вельвавода т. Якімовіч і інш.

Анак работа ўніверсітэта культуры, на наш погляд, можа быць паспяховай толькі ў выпадку, калі мы здоладзем прылігнуць да яе не толькі мясцовыя сілы, а і вялікіх дзяржаў культуры і мастацтва буйных цэнтраў нашай рэспублікі.

Нажалі, не ўсе дзеячы мастацтва і культуры ахвотна ідуць нам на сустрэчу. Па прыклады далёка хадзіць не трэба.

Прыгавядаюцца выпадкі з народным артыстам БССР Д. Арлоўвым. Мы меркавалі правесці заняткі аб дасягненнях савецкага і ў пыватнасці беларускага кінамастацтва. Кінарэжысёр студыі «Беларусьфільм» М. Фігуровіч павінен быў расказаць аб перспектывах развіцця беларускага кіно ў святле рашэнняў XXI з'езду КПСР, аб сваёй рабоце над кінафільмам «Галінінкі спыніліся а паўначы». Запрасялі мы ў Гродна і выканаўцаў галоўных ролей у фільме т. Арлоўва і Галдуноў. Аднак з гэтага ў нас нічога не вышло. Артыст Д. Арлоў не змог да нас прыехаць. Мы разумеем, што тав. Арлоў чалавек вельмі заняты, творча працуе і да таго ж загадае кафедрай мастацтва актёра ў Тэатральным інстытуце. Але ж не менш заняты і А. Хачатурян, і Д. Шахтэрман, і Т. Кабалёўскі, і іншыя майстры савецкага мастацтва. Аднак яны знаходзяць час для сувязі з народам.

У мінусам годзе ў Гродна прыгавядаў вядомы лінгвістыка кампазітара т. Дзяржынскі, Носаў, Сястрыч. Яны праявілі намяла сустрэчы са слухачамі, прычым не толькі ў абласным цэнтры, але і ў раёнах, на ўсім. А беларускі кампазітара чалавекі рэдка выязджаюць у абласны і раёныя цэнтры; невядома, калі прыедуць яны да нас.

Усе гэтыя прыклады сведчаць аб цяжкасцях, што ўнікаюць перад універсітэтам культуры, асабліва ў справе прапаганды беларускай музыкі, выяўленчага, тэатральнага мастацтва і дасягненняў кінамастацтва БССР.

Нават калі ўдзяцца дамоўцы з іншагароднім таваршам, ён звычайна, вельмі слаба ўяўляе сабе спецыфіку ўніверсітэта, не мае часу на падрыхтоўку. А выступленні «экспрэмт», як паказвае вопыт, у большасці выпадкаў не задавальняюць слухачоў.

Трэба дамагацца, каб кожны дзень навуцы, літаратуры і мастацтва ўнёс свой уклад у развіццё народнага ўніверсітэта культуры. Не разумема, чаму творчы саюзы пісь-

меннікаў, мастакоў, кампазітараў, журналістаў, работнікаў кіно да гэтага часу не выказалі сваё адносіны да ўніверсітэтаў культуры. Вядома, што пры Саюзе пісьменнікаў ёсць бюро прапаганды літаратуры, але мы не памятаем выпадку, каб да нас звярнуліся з прапановай устанавіць кантакт са слухачамі ўніверсітэта, пацікавіліся б нашымі патрэбамі.

У красавіку ў Маскве праходзіла ўсесаюзная нарада кіраўнікоў ўніверсітэтаў культуры. Выступілі міністры культуры СССР тав. Міхайлаў, многія кіраўнікі ўніверсітэтаў з усіх канцоў краіны. З пачуццём глыбокага задавальнення прамоўцы адзначалі, што ўніверсітэты як адна з важнейшых форм распаўсюджвання палітычных, навуковых і мастацкіх ведаў цалкам сабе апраўдалі, заяўляючы шырокае прызнанне працоўных.

На нарадзе паставлена пытанне аб стварэнні каардынацыйнага цэнтры па кіраўніцтву ўніверсітэтамі і аказанню ім штодзённай дапамогі з боку Міністэрства культуры СССР, ВПС, ЦК ВЛКСМ, Усесаюзнага Таварства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў.

Аднак у нас у рэспубліцы да гэтага часу зроблена вельмі мала для ажыццяўлення рэкамендацыі ўсесаюзнай нарады. Ші ў Мінску, ні ў абласцкіх цэнтры па кіраўніцтву ўніверсітэтамі не створаны. Не вырашаны пытанні планавання работы ўніверсітэтаў, не наладжана забеспячэнне іх літаратурай, нагляднымі дапаможнікамі і г. д.

Матэрыялаў таксама для найлепшага кіраўніцтва ўніверсітэтамі педгадзель некастрыя штаты ў Міністэрства культуры БССР і абласных упраўленнях, каб на вобласць мець хадзіць а аднаго работніка высокай кваліфікацыі, які займаўся б пытаннямі арганізацыі і дзейнасці народнага ўніверсітэтаў культуры. Калі ўжо цяпер узнікае мнства пытанняў, якія патрабуюць цэнтралізаванага вырашання, дык што ж будзе, калі ў абласцкіх паявіцца па некалькі дзесяткаў універсітэтаў... А такі час не па гарам! Толькі ў нашай вобласці працуюць ужо дзевяць універсітэтаў культуры і вытвешча адкрыццё яшчэ некалькіх.

Варта прылігнуць увагу да патрэб універсітэтаў нашых выдвешчаў. Чаму б не выпусціць дапаможнікі па ўсім універсітэтам курсу? Думецца, пасля са выдання часопіс «Народны ўніверсітэт». Шырыня таматкі, прылігненне да ўдзелу ў часопісе віднейшых дзяржаўнай навуцы, літаратуры і мастацтва дазваляе б яму ў поўнай меры задовольніць духоўныя запатрабаванні розных катэгорыяў працоўных.

Хачелася б, каб наш першы дзень друк, асабліва малалікія, не абмяжоўваўся паведамленнямі аб адкрыцці ўніверсітэтаў, а сістэматычна асвятляў іх работу, змяшчаль матэрыялы пад рубрыкай «У дапамогу слухачам універсітэтаў культуры». Было б карысна арганізаваць на старонках друку дыскусію «Якім павінен быць універсітэт культуры?».

Тое ж можна сказаць і ў аднас Беларускага радыё і тэлебачання, у якіх сапраўды неабмежаваныя магчымасці, каб эфектыўна дапамагалі ўніверсітэтам. Радзіё і тэлебачанне самі маглі б адкрыць завоныя ўніверсітэты культуры.

Жыць адзіным дыханнем з партыяй і народам — у гэтым высокае прызначэнне савецкай творчай інтэлігенцыі.

Б. КЛЕЙН,
дырэктар Гродзенскага ўніверсітэта культуры.

В. ЧЭКІН,
намеснік дырэктара.

За масавасць і майстэрства

У Віцебску закончыўся абласны агляд мастацкай самадзейнасці работнікаў медыцынскіх устаноў. У ім за чатыры дні прынялі ўдзел 12 самадзейных калектываў.

Паспяхова выступілі калектывы санаторыя «Сасноўка», абласной бальніцы, бальніцы імя Калініна, інфекцыйнай бальніцы Віцебска і інш.

Калектыву самадзейнасці санаторыя «Сасноўка» арганізаваны не так даўно, аднак сістэматычныя заняткі і ўдасканаленне майстэрства забяспечылі яму заслужаны поспех. Вагатымі казямі і дасціпнасцю выканання парадаў глядачоў танцавальны калектыву санаторыя.

З абноўленай праграмай выступіў харавы калектыву абласной клінічнай бальніцы. У ім пакупляе добрая спетасць галасоў, чысціня інтанацыі. Хор тонка перадае характар песень. Танцавальны калектыву выканаў украінскі танец «Калынара», беларускі танец «Вульба». Цэла прыліг гледачы выступленне салісткі Г. Вішняковай. Старшая сястра І. Баброва прачытала ўласны верш «Сорак год Беларусі».

Журі агляду адзначыла, што рад самадзейных калектываў, у прыватнасці харавы, паказаў новыя вышэйшай якасці выканаўце майстэрства, значна пашырылі рэпертуар.

У выступленнях жа тан

Па закліку сэрца

— Калі пісаць пра нашых людзей, дык лепш за ўсё — пра закройшчыц. Спытайце Зіну Валодзьку. Яе ведае кожны, — зазначае сакратар партбюро мінскай абутовай фабрыкі іяі Калініна і дастае паперку, густа спісаную лістамі. — Не, бадай, пра паказчыкі пагаворым пасля. Жыва-лавак вам скажа больш за гэтаго зводку. Зіна ў нас асвабіла.

Закройшчыц іх сустрэла на гулян выязной вяснянкі. Усюды штаны ў рост чалавека, на якіх працягваюць закройшчыцы. З лямп дэнага святла мінка прасоветчае святло. Праз роўныя інтэрвалы часу, нібы на камандзе, раздаюцца падобныя да выстралаў удары штампай.

Закройшчыца Зіна Валодзька працуе ў цэнтры-пальце. На ёй — рабочы халат з бела-мя, як у школьніц, карпавым каўчэркам. Ярка хусцінка хавае валасы. З вельмі трып-чась лобі, кончыкі навіш. Тут вылучае Зіну, дык гэта хуткась руху — адчуваецца, што ў ёй есьць навік і спрыт, набывае гадамі.

У цэнь яна прышла адразу з-за школьнай парты. Да штамп, як і ўсе навічкі, прывыкла не адра-ду. Адувала боля. Аднавіч не вышлі на змену некалькі закройшчыц. Майстар пачаў шукаць за-мену: ён бачыў, што з-за прастою іх не выка-нае праграму. Звычайна вучням-практыкантам не дазваляў самастойнай работай, але на гэты раз было зроблена выключэнне. Майстар павышоў да Зіны: «Можа паравіце? Паставіце на прас...» Праду кажуць. Зіна спалохалася пра-павіць. Па цэле нібы забегалі мурашкі. «Не, не павіду! Яшчэ паласку скуры».

Майстар не пакрыўдзіўся, але пахмура пагля-дзеў на бледна, перапладохана твар дзяўчыны. — Не трэба баяцца... Без рызыкі не навучыш-ца... Не надзелены лашоў у канторку.

У інтэрв'ю Зіна прыгадала пазней дні. Не спыналася, вярталася на дошку. Ёй вельмі прыда-шло, што не замінваўся закройшчыца, які не вышў пра-цу. «Якая ў вяснянкі блызкаў!» Доўга ішч дзяўчына адувала на сабе пільны погляд майстра, пабывала сустрач з ім.

Цяпер нават прыёма прыгадаць, як вядзецца, з боём давалася прафесія закройшчыцы, пра якую адначасна звычайна гаворыць з павагай: Зіна нібы бачыць перад сабою лесвіцу, ступенькі, на якіх паступова ўзнімалася ўгору.

Вядома, сакратар нездарма сказаў, што Зіна — прыкметны чалавек. Не звычайны выгляд і не прывычны ўменшч работніц меў ён на ўвазе. Сакратар бачыў у ёй выдатнага спецыяліста, за-страшчышу новых вядлікіх панчываньняў, героя першага года зямлёўкі.

«Уносець мінулага года ў цэнь на агугным сходзе гаворка ішла пра новае павышэнне аб-вядзеласці. Выступіла і сакратар партбюро. Бурыя хваля прагнанага энтузізму ў гонар XXI з'езду Камуністычнай партыі пракцікалася па ўсёй краіне.

А чым мы адначасна гістарычна падзею? — спытаўся сакратар у закройшчыцу. Тымі малымі работніц і вырашлі змагацца за права называцца брыгадай камуністычнай партыі.

Зіна сабрала сваіх дзяўчат. Гаварыць яна не майстар. Блываецца. Чырванее. А на гэты раз нібы той палемічны дзяўчыну. Яна расказала пра славы пачынаў камсамольцаў Мінскага радыса-вада, пра першую ў горадзе брыгаду камуністы-чнай партыі.

У нас, дзяўчаткі, есьць усё ўмовы для ра-боты. Дыкшліны вядуцца... Эканомію скуры, прамі атрымлівае. Але чыста гэта мала. Трэба лепш вырабляць рэзервы... — Зіна, папярэдне паравіце з эканамістам, назвала паказчыкі: асноўны з іх — даць за квар-тал эканомію скуры 12 тысяч дэцыметраў. Падлі-чылі, колькі ў выніку можа атрымацца дадатко-вага абутку. Пагаварылі аб выкарыстанні меха-нізмаў, упэўніліся ў рабочага дня, павышэнні кваліфікацыі.

Калі Зіна спытала аб згодзе так працаваць, сей-той заварушыўся, хтосьці ўпаўгадася нават буркнуў: «Вядлікі ў брыгадзіра размах...» — Гэта ты сказала, Лена? — спытала Зіна. — Слых у цябе проста музычны, — адважалася закройшчыца.

Абавязальнасць сапраўды вядлікі. Зіна разу-мела, што цяпер, як ніколі раней, трэба вучыць людзей асабістым прыкладам. Яна пайшла ў кла-давую атрымаць скуру. Туды паспела дайці чуць аб павышэнні абавязальнасці.

Атрымаўшы скуру, толькі не выбіраць... — А чым мы лепшым за іншых? — стрымліваю-чы хваляванне, спытала Зіна. — Можна даць нам нават перасорцішу.

У Зіны гарэл шчокі. Яна хутка атрымала хром, як заўсёды, на трыста пар абутку. У абу-тніку есьць такі тэхнічны тэрмін: заганя правага боку. На хромавай скуры несе ды знойдуцца тэрміны, невялікія, іны раз не вядныя воку дзяўчыні. Закройшчык павінен іх аблічы. Інакш кадураў у наспенгазэце адначасна тых, хто зра-боў болю.

Гэтыя «заганя правага боку» асвабіла добра ўмеў абыходзіць Зіна. Калі яна працуе ля штамп, дык злавеша, што рукі ў яе не спыняюцца ні на секунду. Адначасова ідзе закройка. Вось з-пад штамп, палобнага на ўвагушту цагану, выска-чка «саюзка», пасля «насок». Затым выкрай-ваюцца «беры». Тонкія доўгія палыцы з коротка абразанымі пазножыямі прамільгвалі ў праме-нчыку яркай лямпы — загатоўкі чаровай пары абутку адкладзены ў бок. Непрыкметна знікае з раскrojшчій пільшчыку скуры хрому. Дадні край яе ўжо ачунчаны ў прыкладніц да стала ўпільм-шчок. І Зіна ўзвядлава разглядае рэшту скуры: што ішчэ можна скарэстаць? Калі яна і адправіць кавалкі ва ўшлі — дык толькі такія, з якіх не выкрасілі нават вузенькага раменьчыка для нарушчага гадзінкіца.

Падлік секунд вядзецца няспынна. На стол паступае новая скура. І па-ранейшым работа ідзе плавна, рытмічна. Нездарма, глядзячы ў такі хвіліны на Зіну, адні са старых закройшчы-цаў параўнаў яе з балерынай: ён меў на ўвазе майстэрства дэкладных, дасканала адліфаваных руху.

У канцы змені — пільн хвілін вытворчій гімна-стыкі. З таго часу, як яна была ўведзена, многія закройшчыці адчулі сябе занада лепш.

Зіна, выпрастаўшыся, паглядае ў люстэрка. Твар узбуджаны, свежы; зусім не скажаць, што мінуў цэлы дзень рушывай напружанай працы. Брыгадзір глядзячы на стосы акратных за-готак. Патыхае ад іх рэжым пахам скуры. Норм, вядома, перавыканна.

— Ну, як у вас, дзяўчаткі? — звартаецца да брыгады Зіна. — Кожны паспёў падлічыць загатоўкі. Вынікі доб-рыя. Але іны яшчэ нічога не гавораць аб экано-міі. У практыцы бывала і так: норма дадзена, а скура перавыдаткавана. Таму, калі Зіна моўкі вярнуць вуснамі, падлічвае выдаткі сываніны, усё дзяўчаткі, акружыўшы брыгадзіра, ішчыва чакаюць выніку. Хвілін цягнуцца доўга.

— Танчуйце... — уголас аб'яўляе брыгадзіра. — Гэтым з эканоміяй. І раптам зноў задумаецца, вярнуць вуснамі, лічыць. У гэты час прыхо-дзяць рапарцічкі з пятага цэха. Усё дзяўчаткі, як маўты да святла, кінуліся да паперкі.

— Яксьці адраўнуць загатоўку выдатна!.. Міжволі паўважыла ўсёшчы на тварх за-кройшчыца. Факт асвабіла радасна, тым больш ішчыв, калі брыгада, уступішы ў спарбортныя за званне камуністычнай, адмовілася ад кантралё-раў. Навошта яны пры высокай сыявасці за-кройшчыц? Кожная мае сваё кляймо. Кожная на загатоўцы ставіць свой рабочы адрас. Калі да-пушчыць брак, — вядушка зусім не цяжка знайсці па адрасу.

— Пакуль у брыгадзе няма браку, — гаворыць Зіна. — Мы там атаралі б ад сору. Ды і што б нам казалі рабочыя іншыя брыгады.

Зіна аддзяла з высокай адушкай работы. Праз заліну «эстракозы» (так называюць закройшчыцы з брыгады) ужо выспілі на заліты сонечным святлом фабрычны двор. Як заўсёды, Зіна пала-дзеша наасурач «суперніца» — брыгадзірка дру-гой брыгады закройшчыц Алена Крайко. Як і Зі-на, яна ў свой час навучалася ў рамесніцкім ву-члішчы. У многім лёс гэтай работніцы вядомы да дзінага. Вучоба ў школе, практыка ў цэху, цяжкасці авалодання складанай прафесіі. Ця-та агугнае з Зінай есь і на ўсёшчы Алены, у вясёлій хітрышчы ў яе светлых вачах.

Алена любіць пажартваць: — Вельмі ўжо нос пачалі задзіраць... Заганя-рыліся, нават не бабышчы ў чырвоным кутку. — Нама часу, — гаворыць Зіна. — У час работы не адарэшце, сама ведаеш... — Агаінець?

Зіна, усміхаючыся, пільна паглядае на Алену. Маўчыць. Яе ў гэты хвіліні непакойлі зусім ішчы думкі: пасля работы праўдзі зацікаў і ін-тэрнат: разам збіраюцца ў кіно. Кніга прачыта-на — трэба ў бібліятэку забегчы. На развітанне Алена можа паціскае Зіну руку:

— Давай ланку. Я пабегу. Што ж, абганяй-це, — з задорам гаворыць Алена, — на тое і спа-борніцтва ў нас. Я табе скажу шчыра: нам не ўгнацца за вашымі дзяўчаткамі. У нас усё ідзе спраўна. Почыр такі. А мае сёння напаролі... — У маленкім кабінэце, у якім пахне пасля рамонту масляннай фарбай, за невялікім сталом сядзіць сакратар партбюро Аляксандр Новікаў.

— Што ў вас новага? — пытаецца ён, запрашаю-чы Зіну сядзіцца. Зіна не адразу знаходзіць патрэбныя словы. Гаварыць пра сваю брыгаду не так і проста. Не любіць хваляцца закройшчыца.

— Як у выкананні абавязальнасці? Кантр-ольную лічбу вылічыце? — глядзяць сакратар у паперку.

— Менш чым паўтары нормы за дзень не бы-нае. Пракроў, самі ведаеце... — Зіна, чырванее-чы, бянтэжыцца. — Цяпер нашы дзяўчаткі выра-шылі павышыць сваю кваліфікацыю... Думаем падрыхтавацца да наступлення на званне ад-дзельнае тэхнікума абутовай прамысловасці. Унеслі нашы дзяўчаткі дзве новыя рацыяналіза-царскія прапановы... — Восі малішчы. Учора павользілі вынікі працы за пільн месяц. Па мяккіх сугрунгах та-варх у цэлым у нас эканомія. Я пра гэты і ха-цею сказаць... Усёго эканомілі больш паўмільёна рублёў... Колькі, думаеце, тваіх грошай пашло ў дзяржаўную скарбонку?

— Мах? — усміхаецца Зіна. — Ну, вашай брыгады. — Прыблізна — трыцца частка. — Правільна... Падлічваеце, бачу, грошчыкі. А як яна інакш... — Сакратар гаворыць аб прадставічым Пленуме ЦК КПСС пра новае абстаўляванне фабрыкі, пра аўтаматызацыю цэлых працэсаў.

— І вам, закройшчыцам, трэба неўзабаве пе-рародзіць на новую тэхналогію. Зіна пры гэтым ўжо муча. Заішкаўленасць у па-длішчы вытворчасці — адна з характэрных рыс рабочага-наватара. Калі брыгадзірка развіталася і вшыла, сакратар падлічыў да акна.

— Стракажа — нідзе нічога не ўпусціць, — за-даволена сказаў ён. Партыя заклякае нашы моладзю смела браць новы і новыя рэжымы — ішчы ў першых радах бу-даўніцкай камунізма. Такія, як Зіна Валодзька, кроўчкі наперадзе гэтай магутнай калоны.

М. СТАЛЯРОЎ.

Працуюць па-новаму

У гэтым годзе Навабеліцкая га-раская бібліятэка атрымала свет-лае, добра абстаўляванае памішанне з чытальнай залай, пакоямі для кнігаховішча, хатняга абамента.

У новым памішанні калектыў бібліятэкі вырашыў працаваць па-новаму. Работнікі расставілі кнігі для чытачоў на двухбачных стала-жах ў алфавітна-сістэматычным парадку. На кожным сталежы афар-млены абвясніцкі адрэдакты, расстаў-лены раздзяліцелі. Пры ўваходзе ў абаментам на відным месцы вышо-ваны плакат-аб'ява, які заклікае чытачоў выбіраць патрэбную кнігу пераспадна да паліц. У памішанні асноўнага кнігаховішча абаментам адрэдакты плакат-аб'ява, які заклікае пачынуць шырока праходзі. Гэта дае магчымасць бібліятэкарэ чытаць за парадкам, спеаасова прыйсці на дапамогу чытачу, даць яму патрэб-ную даведку і кансультацыю, рас-тлумачыць разамішчэнне кніг на па-ліц і г. д.

Афармлены скрыні для свабод-нага выбару кніг па розных пытан-нях, есьць алфавітны і сістэматычны каталогі, картатэкі часопіса-газет-ных артыкулаў.

Для арганізацыі карыстання на ста-лежках выдзелена літаратура па асноўных тэмах: «Матэрыялы XXI з'езду КПСС», «Для вас, жанчыны», «Літаратура аб Вялікай Айчыннай вайне», «Беларуская савецкая па-ліцыя», «У дапамогу мастацкай сама-дзейнасці», «Навіны тэхнічнай лі-таратуры» і інш. Кнігі на сталяках мяняюцца часта.

Свабодны доступ чытачоў да кніжных фондаў дапамог работнікам бібліятэкі вымаць праблемы ў камп-лектаванні. Цяпер адчуваецца неда-ток папулярных брашура на палі-чынныя, тэхнічныя, прыроднаў-чыя, медыцынскія і іншыя тэмы. Спецыяльна купленыя слеты папу-лярныя брашуры на розныя тэмы

3 канцэртні да суседаў

Днямі самадзейныя артысты Ма-ршальскага сельскага клуба Калас-кага раёна далі канцэрт для калас-каў вёскі Чудзін Ганчавіцкага раёна Брэсцкай вобласці. У праграму кан-цэрта былі ўключаны мастацкае чы-танне, інтэрмедзі, сінкві і л'ес. Аса-блівым поспехам у гледача карыста-ліся выступленні Маршальскага на-роднага хору. У яго выкананні са-сізім прачулі песні «Прыляжыце ў вёску Лясныя», «Маслава», «Родны край», «Шалко», «Песня пра лён» Лю-бана, Беларуска народная песня ў апрабаваным харавога калектыву «А ў лясной харавога стала».

Гледачы шчыра дзякавалі сама-дзейным артыстам.

Ул. ДЗІКЕВІЧ.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

2 17 чэрвеня 1959 года.

У ГАРАДОЦКІМ РАЁНЕ

«Якім павінен быць чалавек камуністычнага грамадства»

На такую тэму правяла канфэрэн-цыю чытачоў раённая бібліятэка. «Эпоха вядлікіх з'яўшчэнняў» — так назвала свай ступіны доклад, пры-свечаны сіміяголавому плану, насту-паючы беларускай сярэдняй школы т. Славецкай. Пра героя нашага ча-су — чалавека працы — расказала выкладчыца тэхнікума механізацыі сельскай гаспадаркі т. Раманова. Тэма «Аснова сям'і» — гэта аснова грамадства» прысьвечыў выступленне загадчык навучнай часткі школы рабочай моладзі т. Цырынькі. Са-кратар райкома камсамолу т. Пар-фімовіч расказаў аб сіле дружбы і сабродства. Затым быў паказаны кінафільм «Па той бок».

Агітгасдасетуняноў

У раёне створана сем агітбрыгад — пры раённым Доме культуры, у Пруд-ніцкім, Кабішчанскім, Пальнінскім, Канчанскім сельскіх клубах і інш. Асвабіла актывна працуюць агі-тбрыгады Кабішчанскага сельскага клуба і Селішчанскай бібліятэкі.

Азна з асноўных крыніц професі-нальнага мастацтва — народная твор-часць. Вядлікі мастакі мінулага шы-рока карысталіся адбыткамі наро-днага мастацтва, каб найлепш усво-іць у творчасці нацыянальнае аса-білісці свайго народа. Шырока вядо-ма, што В. Васільчыў у сваіх карці-нах выкарыстаў сюжэты народных казак. Стагодзімі будучы жыць і хваляваць вынаўленнем паучыцця любяць да раздзімы такіх праскветныя нацыянальным каларытам яго творы, як «Тры волаты», «Аленушка», «Іван-царовіч на шорым воўку» і інш. Мастак руліва вывучаў наро-днае аздэнне, фальклор, старажытны зоры і іншыя рэчы, каб дасканала паказаць аблічча і раскрыць харак-тары сваіх казачных герояў.

Умеда выкарыстаны народныя ма-тыявы ў творчасці вядліка польскага мастака Яна Матайкі. Ён руліва збіраў узоры народнага мастацтва і склаў альбом «Польскае народнае аздэнне».

Беларускі мастакі, якія таксама звартаюцца ў творчасці да слава-каў народнага мастацтва, з абма-чымасці ў гэтым выкарыстоўваюць ішчэ не поўнасцю. Многія з іх абма-жоўвалі разуменне народнасці па-ліччым спеаасаблівай нацыянальнай «эжотыкі»; пры гэтым часта да-пу-скаюцца нават скажаны. Вядома, што нацыянальная форма не статыч-ная. Яна пастаянна змяняецца, уз-багачаецца новымі рысамі. Найбольш характэрны з іх захоўваюцца доўга. Гэты рысы як адно цэлае ствараюць нацыянальнае аблічча мастацтва.

Нажал, цудоўна свай непас-рэднясцю творчасць народных маст-акоў у рэспубліцы вывучаецца слаба. У нас амаль няма прац, якія б пра-ўдзіла адлюстроўвалі, абугулялі і прапагандавалі здыбці самадзей-нага мастацтва.

У гэты сувязі заслугоўвае ўвагі праца калектыву супрацоўнікаў сек-тара вывучаючага мастацтва. Інсты-тута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР. Пад кіраўніцтвам доктара мастац-твазнаўства, прафесара М. Кацара калектыв стварыў папулярны альбом

Добры пачын

У другой палове красавіка ў но-вым магазіне Савоздруку і газетных кіёскаў Вішэска з'явіліся ў прола-жы паштоўкі з вядымі найбольш ші-кавымі месцамі горада. Пакуль іх вы-пушчана толькі ішчы: «Гісторыка-краязнаўчы музей», «Помнік Героям Айчыннай вайны 1812 г.», «Вуліца імя Леніна», «Вуліца імя Кірава», «Будынак ветэрынарыя інстытута» і «Палац культуры прамаклерыяці». Тыраж кожнага з іх — 600 экз.

З вядліка ахвотай куплялі паш-тоўкі і вышыванне, і праезжыя праз Вішэск. Цяпер паштоўкі прададзены, а калі будзе новы выпуск — невя-дама.

З'ява цікавая ў культурным жыцці Вішэска. Дагэтуль паштоўкі тут не выпускаліся. Добры пачын зрабіла арцель «Гігіена», які трэба было падлічыць іным абласным і нават раённым цэнтрам. Справа вы-пуску паштовак — не цяжка, а ка-рысна людзям прынесе шмат. Трэба знебіць людзей з тым, што есьць цікавага ў нас.

Паштоўка — самы распаўсюджаны від мастацкай прадукцыі. Мы можам усюды ў магазінах купіць паш-тоўкі з вядымі Мяскава, Ленінград, Мінска і інш., а вось калі хочаш набыць паштоўку з вядым акара-не-будзь абласнога цэнтра, не кажучы аб раённым, то яе адна з агнём не знойдзеш, бо яны яшчэ не выдадзены.

А колькі нам ішчыв з іншых месц нашай краіны, каб праславілі паш-тоўкі з вядым свайго горада; але што ім паслаць, калі няма дзе на-быць такіх паштовак. А колькі цу-доўных мясцін на Беларусі, выдат-ных помнікаў мінулага, непаўтор-ных малюнкаў Беларускай прыроды, цікавых сучасных збудаванняў! А якія прыгожыя нашы вядлікі і ма-лява гаралы, пасёлкі і вёскі! Колькі прыгожых там людзей, колькі ціка-вых тэм, якія б знайшлі сваё адлю-страванне на паштоўках!...

Вельмі шкада, што ў нас так ня-ўзвядліва ставяцца да выпуску паш-товак з вядымі нашых гарадоў, пры-гожых мясцін прыроды і інш.

А вярта было б падумаць аб гэ-тым.

М. ПЛАВІНСКІ.

Кніга аб прыкладным мастацтве

«Народнае і прыкладнае мастацтва Савецкай Беларусі». Ён вядуца вы-даны Дзяржаўным выдвецтвам БССР.

Гэта першая пасля вяснянны га-ды спроба знаёміць грамадскасць і мастакоў-прафесіяналаў з рознымі відамі народнага вывучаючага ма-стацтва, якія бытуць на тэрыторыі рэспублікі.

У альбоме некалькі раздэлаў (гар-нітуры, ткацтва, вышыўка, інкру-стацыя, разьба па дрэву, мастацкае шкло і кераміка), багата ілюстрацыя, нават каларыяны ўдзелкі.

Ва ўступным артыкуле М. Кацара кароткі агляд развіцця мастацкай творчасці Беларускага народа. Пры-вядзеныя звесткі аб славуных белару-скіх разьбярх дэрвалюшчынага пе-рыяду, аб слугіч тэатыхах, вышы-валішчылах, інкрустацыях. Шырока паказаны характары і асаблівасці народнай творчасці.

Некаляты палажэнні артыкула, на маю думку, спрычны. Гаворачы аб народнай і прыкладнай скульпту-ры, аўтар у якасці ілюстрацыі пры-вядзі і скульптурныя статуэткі «Лявоніха» і С. Селіханова на маты-вал Беларускага народнага танца «Лявоніха». Хоць гэтыя статуэткі і носяць прыкладны характар, але па выкананню яны — творы професі-янальна; аўтары іх — мастакі-пра-фесіяналы. Пад рубрыкай жа «наро-дны» ачыніла разумення самадзей-ныя творы.

Негэта нагадзіцца і з апаўчэй творчасці дзяцей. З артыкула вы-нікае, нібы дзеці ў школах ввучаюць некаляты віды мастацтва (такія, як жываніе і скульптура), хоць добра вядома, што гэты заняты носяць ішчы вельмі павярхоўны характар. Гэта ў асноўным заняты гурткова.

Аўтар абмежаваўся ўпамінаннем аб сувязях Беларускага народнага мастацтва з культурой братніх наро-даў, а можна было прасачыць гэтыя сувязі больш падрабозна, бо тут есьць характэрныя і цікавыя пры-клады.

Увогуле ж артыкул дае ўвядуенне аб Беларускай народнай творчасці. У раздзеле аб гарнітурах шырока

Брэсцкі тэатр імя ЛКСМБ паказаў мінскаму гледачу новы спектакль п'есе А. Гугно і Ф. Клоуэра «А прыда і шчасце». Рэжысёр Ю. Арыянскі.

На здымку: сцэна са спектакля. У ролі Ніны — артыстка Н. Гасчары-ча, у ролі Прохарава — заслужаны артыст Літоўскай ССР А. Логінаў.

Фота С. Чыршкіна.

Літаратары трактарнага

У 1949 г. рэдакцыя шматтыра-жэтных калектываў трактарнага за-вада «Трактар» зварнула да чыта-чоў з просьбай даслаць свае творы. Гэты заклік знайшоў шырокае відуч-ка. Пачалі наступіць вершы, ападыяны, нарысы, фельетоны. Творы мелі шмат недахопаў. Стала ясна, што пачы-наючы літаратары маюць патрэбу ў кваліфікаванай дапамозе. Тады і бы-ло створана пры рэдакцыі літаратур-нае аб'яднанне.

Яго членамі сталі нармаіроўшчык Красоўскі, работнік чыгуначнага цэ-ха Фрадоў, сталары Чарнагузаў і Главалік, электрамонтёр Гранскі і бунтаралі Бухач, сласар Карані і хатнараб Вачарнікаў, планавік Гра-бенікаў, малер Выгадскі і многія ін-шыя.

Валіку дапамогу аб'яднанню ў гэты перыяд аказала праўдэнне Саю-за пісьменнікаў БССР. На кожных занятках прысутнічалі пісьменнікі і парты. Частымі гасцямі на заведзе былі М. Гарулаў, М. Ткачоў, А. Ку-чар, А. Кулакоўскі, М. Луканін, Д. Кавалёў. Яны расказвалі аб сваёй творчай рабоце, разглядалі творы ма-ладых літаратараў, знаёмілі іх з твор-чымі літаратурамі.

У выніку з'явілася некалькі нары-саў, ападыянаў і вершаў, якія ўжо можна было друкаваць. У газэце «Трактар» павіліся літаратурныя старонкі.

Аднак мы ўсе разумелі, што чле-нам гуртка не хапае ведаў. І яны пайшлі ў вятчорнія школы рабочай моладзі, сярэнія і вышэйшыя наву-чальныя ўстановы. Так, нармаіроў-шчык Мікалай Красоўскі пасля за-канчання вятчорняй школы паступіў на заочнае аддзяленне журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсі-тэта.

Наша аб'яднанне паспярала вы-дзёнае таленту Івана Бурсава.

Паступішы на завод у якасці счывішчыка вагонаў, Бурсаў аднойчы проста з работы ў замасленай спі-пачку зайшоў у рэдакцыю. Ён са-рамавіла паклаў на стол вышыванні з шматка лісткі з вершамі. Першыя спробы яго пара былі даволі вяду-лівымі.

Бурсаў выключна ўважліва ста-вавіўся да даўгага таварышаў, многа чытаў, настойліва працаваў над сва-імі творамі. І вершы яго часта паву-дзіліся не толькі ў нашай шматты-ражэжнай газэце, але і ў рэспубліканскім дру-ку. Асвабіла стаў прыкметным рост майстэрства Бурсава, калі ён пасту-піў вучыцца ў вятчорную школу. Ця-пер Бурсаў вучыцца ў Маскоўскім літаратурным інстытуце імя М. Го-ркага, але сувязі з заводам не пары-вае.

